

FUNCTIONARUL , PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Studiile superioare de doctorat (ciclul III) la Academia de Administrare Publică - admiterea 2020

Pe 27 octombrie curent, la Academia de Administrare Publică au avut loc examenele de admitere la studii superioare de doctorat, ciclul III, la specialitățile: „Teoria, metodologia administrației publice”, „Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice, servicii publice” și „Economia mondială, relații economice internaționale”.

Candidații la studiile superioare de doctorat sunt absolvenții Academiei de Administrare Publică, Academiei de Studii Economice din Moldova, Universității de Stat „Alec Russo”, din Bălți, Universității Libere Internaționale din Moldova, dar și altor instituții de profil, fiind angajați ai autorităților publice centrale și locale, precum și în sectorul real al economiei. Pentru desfășurarea studiilor de doctorat cu finanțare de la bugetul de stat Școala Doctorală a Academiei de Administrare Publică a pus

la dispoziția solicitanților 12 granturi.

Examele de admitere la studiile superioare de doctorat au confirmat, un grad înalt de pregătire a aspiranților la studiile doctorale, demonstrând, chiar de la această etapă un bun potențial științific și de cercetare, ceea ce va permite dezvoltarea abilităților/competențelor științifice și generice, finalizate prin realizarea lucrărilor științifice originale sub forma tezelor de doctorat.

După examinarea minuțioasă a rezultatelor testării și a dosarelor candidaților, Comisia de admitere la studii doctorale a propus pentru înmatriculare 14 studenți-

doctoranzi, care vor fi incluși în cadrul Școlii doctorale a Academiei de Administrare Publică.

Cercetarea științifică și elaborarea tezelor de doctorat vor fi monitorizate continuu de conducătorii științifici ai tezelor de doctorat, de cadrele științifico-didactice (profesori universitari și conferențieri), care desfășoară diverse activități în cadrul programelor de pregătire doctorală și asigură calitatea studiilor prin promovarea procedurilor de evaluare și perfecționare periodică a programelor de studii, stabilirea și menținerea legăturilor de cooperare internațională la nivel doctoral prin promovarea de

co-tutele internaționale de teze, organizarea școlilor de vară, precum și colaborarea cu mediul științific, economic și social autohton în vederea susținerii eforturilor de cercetare ale studenților-doctoranzi, a altor activități pentru a pregăti cercetători științifici profesioniști, care să realizeze lucrări științifice valoroase de actualitate și să contribuie plenar la modernizarea serviciului public al țării, a altor domenii din sfera social-economică.

De notat că, actualmente, în cadrul Școlii doctorale a Academiei de Administrare Publică sunt încadrați 23 de conducători de doctorat, dintre care 9 doctori habilitați și 14 doctori în științe, care ghidează 66 de doctoranzi din Republica Moldova, România și Israel.

Vitalie CAZACU,
doctor, conferențiar
universitar, director
Școala doctorală, AAP

Abonarea 2021

Stimați cititori,

Este în toi campania de abonare la presa scrisă pentru anul 2021.

Sperăm să rămâneți fideli publicațiilor noastre – ziarul „Funcționarul Public” și revista „Administrarea Publică” și pe parcursul anului viitor. Adresăm îndemnul pentru abonare, în special, autorităților publice și funcționarilor publici, cărora le sunt destinate aceste publicații ale Academiei de Administrare Publică, unicele ediții periodice în domeniu din republica noastră.

Vă reamintim că:

Ziarul „Funcționarul Public”
apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei;

6 luni - 78 lei;

1 an - 156 lei.

Indice poștal - 67919.

Revista „Administrarea Publică”
apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei;

6 luni - 84 lei;

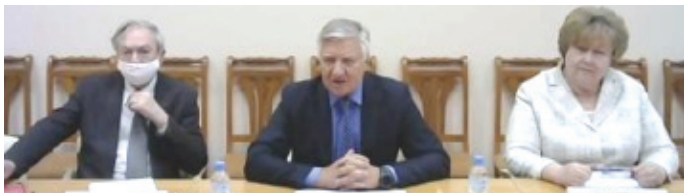
1 an - 168 lei.

Indice poștal - 76957.

Începând cu 24 septembrie curent, abonarea poate fi perfectată la oficiile poștale ale Întreprinderii de Stat „Poșta

Discuții academice la Sankt-Petersburg asupra problemelor comune legate de buna funcționare a administrației publice

În ziua de 22 octombrie, la inițiativa Institutului Nord-Vest de Administrare al Academiei de Economie Națională și Serviciului Public de pe lângă Președintele Federației Ruse, a fost organizată o Masă rotundă cu genericul „*Reforma serviciului public în spațiul postsovietic*”. Academia de Administrare publică a fost reprezentată de directorul Departamentului Dezvoltare profesională

dna Aurelia Țepordei și decanul Departamentului Studii superioare de master, dl Ion Dulschi.

Printre participanți au mai fost reprezentanții Republicii Belarus, Republicii Kazahstan, Republicii Kirgîzstan și Republicii Uzbekistan.

Cu un cuvânt de salut către participanții la discuție s-a adresat directorul Institutului, dl Vladimir Șamahov, care

a mulțumit participanților că au dat curs invitației și a venit cu unele opinii privind necesitatea unei asemenea discuții și așteptările tuturor în vederea identificării soluțiilor de eficientizare a serviciului public.

În luările de cuvânt, participanții la discuție au trecut în revistă situația social-politică din țările de origine, oprindu-se succint asupra genezei și evoluției acestora. Miezul discuției l-au constituit problemele de asigurare a unei bune funcționări a administrației publice și responsabilitățile care le revin în această misiune funcționarilor publici,

managementului funcției publice.

Cu o analiză a situației privind recrutarea, selectarea și adaptarea personalului în funcția publică în Republica Moldova a venit dna Aurelia Țepordei, prezentarea căreia a fost ascultată cu multă atenție și apreciată înalt de către participanți.

Toți participanții la întrunire au menționat caracterul binevenit al discuțiilor și au sugerat organizarea și în continuare a forurilor și debaterilor asupra problemelor existente în administrația publică din fiecare țară.

Cor. F. P.

Lansarea Proiectului „Comprehensiunea Uniunii Europene: abordare multiconceptuală” în cadrul Academiei

Finanțat de Comisia Uniunii Europene, proiectul este preconizat să fie implementat în perioada 2020 – 2023.

Obiectivele generale ale proiectului prevăd:

- aprofundarea predării, cercetării și reflecției disciplinelor Uniunii Europene pentru europeanizarea programelor universitare, în conformitate cu noile cerințe de pe piața muncii;

- promovarea dimensiunii și valorilor europene în învățământul superior al Republicii Moldova;

- comunicare, împărtășire și sporirea vizibilității rezultatelor acțiunii către publicul larg în încurajarea dialogului dintre mediul academic/grupurile profesionale/ membrii societății civile.

Dintre obiectivele specifice ale proiectului pot fi menționate:

- asimilarea de către studenții de la ciclul II – masterat și ciclul III – doctorat a instrumentelor diplomației europene, conținuturilor politicilor europene cu scopul de ași lărgi cultura profesională și competitivitatea pe piața muncii;

- instruirea studenților și a tinerilor profesioniști cu cunoștințe despre subiectele Uniunii Europene relevante pentru viața lor academică profesională;

- îmbunătățirea abilităților lor civice și integrarea și diversificarea

disciplinelor legate de UE în cadrul programelor propuse studenților de către instituția de învățământ superior;

- organizarea de conferințe și mese rotunde menite să stimuleze dialogul între oamenii de știință și politicienii/grupurile profesionale/societatea civilă din Republica Moldova.

Alte acțiuni specifice ale proiectului constituie:

- elaborarea și publicarea, în ultimul an de realizare a Proiectului, a 2 cursuri universitare: „*Diplomația Europeană: instrumente și politici*” și „*Conceptia securității europene: abordare multidimensională*”;

- elaborarea a câte 2 articole științifice pentru anul de

studii pe tematica proiectului de fiecare membru al echipei, constituită din 4 persoane: 2 doctoranzi și 2 cercetători.

- organizarea anuală a două evenimente: conferințe științifice și mese rotunde pentru tineri cercetători;

- publicarea articolelor în reviste științifice în țară și peste hotare;

- publicarea a două manuale la disciplinele proiectului și distribuirea lor gratuită (în biblioteci, agenții guvernamentale);

- participarea la evenimente de diseminare, comunicare și informare la nivel național și european.

Implementarea proiectului va avea un impact major pentru promovarea

extinsă a imaginii Academiei de Administrare Publică în continuă perfecționare a procesului de studii ce pregătește profesioniști în domeniile relații diplomatice, relații internaționale, administrație publică, drept comunitar, relații economice internaționale prin europeanizarea curriculumului de învățământ al AAP în mediul academic din UE - semnarea acordurilor de colaborare cu Universitatea „Spiru Haret” din București, Universitatea de Oradea, Universitatea de Vest din Timișoara (România), Universitatea Națională „Yuri Fedcovič” din Cernăuți, Ucraina etc. Toate acestea, pentru a multiplica autoritatea academică a instituției în scopul atragerii a tot mai mulți aspiranți de a face studii de masterat și doctorat la Academia de Administrare Publică.

Ludmila ROȘCA,
doctor habilitat
în filosofie, conferențiar
universitar, coordonator
al proiectului, AAP

Academia, participantă la conferința științifico-practică internațională de la Odessa

Recent, Institutul Regional de Administrație Publică din Odessa al Academiei Naționale de Administrație Publică, pe lângă Președintele Ucrainei, a găzduit o conferință științifico-practică cu participare internațională „Administrația publică: tradiții, inovații, tendințe globale”, dedicată celei de-a 25-a aniversări a institutului.

Peste 200 de participanți din diferite orașe din Ucraina și reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior din Moldova, România, Belarus, Polonia, Slovacia, SUA au trimis materiale spre publicare. Academia de Administrare Publică a fost reprezentată de 8 participanți, dintre care 3 cadre științifico-didactice și 5 doctoranzi: Ion Dulschi, doctor,

conferențiar universitar, decan al Departamentului studii superioare de master; Silvia Dulschi, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție știință și cercetare; Angela Popovici, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe politice și relații internaționale; doctoranzii Mihaela Aroșoaie, Oleg Baxan, Vasile Boghean, Sorin Bradu și Olga Zaharia.

Comunicările științifice prezentate la acest forum internațional au avut ca scop să ofere oamenilor de știință, practicienilor, oficialilor guvernamentali și organizațiilor comerciale, oamenilor de afaceri, informații despre rezultatele activităților științifice ale Academiei de Administrare Publică, discutarea problemelor științifice și practice actuale ale dezvoltării societății

în era globalizării și dezvoltarea modalităților de îmbunătățire a sistemului administrației publice din Moldova, luând în considerare tradițiile și inovațiile.

Participarea reprezentanților Academiei la eveniment va contribui la dezvoltarea cooperării interdisciplinare, interregionale și internaționale, la asistență în formarea personalului științific și pedagogic de cea mai înaltă calificare și creșterea competenței profesionale a lucrătorilor științifici și pedagogici.

În calitate de activități de perspectivă, Academia își propune perfecționarea calității proceselor de cercetare și studii, prin antrenarea în procesul științifico-didactic a noi cadre cu titluri științifice, ridicarea calității cercetărilor

științifice, inițierea noilor colaborări internaționale și menținerea la nivel viabil a celor existente prin inițierea proiectelor de cercetare în colaborare cu parteneri din țară și de peste hotare, participarea la noi proiecte naționale și internaționale.

Sesiuni online cu genericul „Erasmus Days: proiecte, oportunități, provocări”

Oficiul Erasmus+ în Moldova a organizat pe 15 și 16 octombrie două sesiuni online cu genericul „Erasmus Days: proiecte, oportunități, provocări”. Evenimentul s-a desfășurat în contextul ediției a patra a campaniei de informare Erasmus Days la nivel mondial, implicând, pentru prima dată, un număr record de peste 80 de țări și 5000 de evenimente, dedicate activităților programului Erasmus+.

Prima zi a fost dedicată prezentării proiectelor de consolidare a capacităților în învățământul superior (CBHE) din selecția 2020 și anume:

1. CONNECT (Connecting universities - industry through smart entrepreneurial cooperation and competitive intelligence of students

in Moldova, Georgia and Armenia);

2. COOPERA (Integrating Dual Higher Education In Moldova and Ukraine);

3. QFORTE (Enhancement of Quality Assurance in Higher Education System in Moldova);

4. WBL4JOB (Introducing work-based learning in higher education systems of Armenia and Moldova for better employability of graduates).

În cea de-a doua zi a

campaniei au fost prezentate proiectele câștigătoare în ediția 2020 ale Acțiunii Jean Monnet:

1. EU Economic Diplomacy as an Instrument of Foreign Policy Action;

2. Jean Monnet Chair in EU Studies and Migration;

3. European Union: The Comprehensive Notion;

4. Horizons of Moldova's European Union Integration: Realities and Perspectives.

La cele două evenimente organizate, în regim on-

line, de Oficiul Erasmus+ în Moldova au fost prezenți în jur de 200 de participanți, printre care s-au numărat cadre academice și administrative din 17 instituții de învățământ superior din țară, dar și reprezentanți ai Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, ai Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare etc.

Din partea Academiei de Administrare Publică la eveniment au participat: Ion Dulschi, doctor, conferențiar universitar, decan Departament studii superioare de master, Silvia Dulschi, șef Direcție știință și cercetare, Dinu Manole, șef Direcție cooperare internațională și dezvoltare.

Înregistrările video integrale ale evenimentelor pot fi urmărite pe pagina Facebook a Oficiului Erasmus+ în Moldova: Sesiunea proiectelor CBHE, Sesiunea proiectelor Acțiunii Jean Monnet.

Prezentăm Subdiviziunile Academiei

Departamentul studii superioare de master

Departamentul studii superioare de master, în calitate sa de subdiviziune a Academiei, are misiunea de asigurare a procesului de instruire și de cercetare la programele de studii superioare de master.

În realizarea atribuțiilor sale, Departamentul, de comun cu catedrele de specialitate și alte subdiviziuni ale Academiei, colaborează cu autoritățile administrației publice centrale și locale, structuri similare din țară și din străinătate.

Organul deliberativ al departamentului este Consiliul, alcătuit din cadre didactico-științifice și studenți, aleși pentru un termen de cinci ani. Consiliul determină strategia de dezvoltare a departamentului, examinează și propune pentru Senatul Academiei planurile de învățământ, programele analitice, raportul decanului departamentului privind activitatea instructiv-educativă și de cercetare.

Activitatea curentă a departamentului este dirijată de decan, asistat de echipa de metodiști. În prezent, funcția de decan este exercitată de Ion Dulschi, doctor în istorie, conferențiar universitar, iar funcțiile de metodiști sunt exercitate de Tatiana Castrașan și Tatiana Naizambaeu, fiecare având în responsabilitate monitorizarea realizării programelor de studii, întocmirea și asigurarea respectării orarelor de studii, consultațiilor și examenelor, comunicarea permanentă cu studenții și

cadrele didactice, privind realizarea procesului instructiv-educativ.

Organizarea studiilor superioare de master, ciclul II

În cadrul Academiei sunt realizate studii superioare de masterat, la programele:

Master științific:

1. Teoria și practica administrației publice,

2. Management,

3. Relații internaționale.

Master de profesionalizare:

1. Administrare publică,

2. Anticorupție,

3. Management,

4. Relații internaționale,

5. Drept public.

Admiterea la toate programele se realizează separat pentru învățământul cu frecvență și cu frecvență redusă, în conformitate cu comanda de stat. La concursul de admitere în Academie se pot înscrie cetățenii Republicii Moldova cu studii superioare de licență sau echivalente, care își desfășoară activitatea în organele administrației publice centrale și locale. Procesul de admitere este unul complex și are drept scop selecția celor mai performanți funcționari.

Procesul de instruire se realizează în conformitate cu planurile de învățământ pentru fiecare program în parte. În fiecare an de studii sunt analizate și revizuite planurile de învățământ pentru noul contingent înmatriculat, ținându-se cont de specificul acestuia, de tendințele și schimbările ce se produc în administrația publică.

Studiile se îmbină cu activitatea de cercetare a masteranzilor. Pentru sporirea eficienței procesului de cercetare în Academie sunt create grupe complexe de cercetare compuse din profesori și masteranzi, ele având drept scop atât realizarea tezelor de master cât și participarea la conferințele teoretico-științifice de totalizare a activității științifico-didactice care au loc anual.

O atenție sporită se acordă consolidării legăturilor interdisciplinare, coordonându-se planurile și programele de cercetare. Astfel, o parte dintre absolvenții

desfășoară în autoritățile administrației publice locale și centrale, durata acestuia fiind de 5 săptămâni în primul an de studii. Anual, o parte dintre studenții Academiei beneficiază de oferta partenerilor de la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București de a se documenta cu activitatea autorităților din România. Studiile se finalizează cu elaborarea tezei de master.

Procesul de instruire este asigurat de corpul profesoral-didactic al celor patru catedre, precum și de cei mai performanți practicieni din administrația publică centrală și locală, care creează posibilități pentru asigurarea continuității gnoseologice de însușire mai profundă a procedurilor metodologice adecvate specialității studiate, conștientizarea esenței fenomenelor, cunoașterea și condiționarea lor reciprocă. Corpul profesoral-didactic este preocupat permanent de optimizarea procesului și de utilizarea celor mai moderne metode de instruire. Aceste sarcini se află permanent în atenția Departamentului studii superioare de master, catedrelor, altor subdiviziuni didactice și administrative ale Academiei.

Concomitent cu activitatea de instruire, corpul profesoral-didactic și colaboratorii Academiei realizează o vastă activitate științifică, participă la diverse conferințe și seminare naționale și internaționale, care se organizează anual în cadrul Academiei de Administrare Publică, precum și în instituții similare din țară și de peste hotare.

Ion DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, decan
Departament studii
superioare de master,
AAP

Academiei continuă activitatea științifică în cadrul studiilor de doctorat.

Un rol important în cadrul studiilor de masterat îl au stagiile de practică, care au drept scop consolidarea și aplicarea în practică a cunoștințelor și aptitudinilor masteranzilor, acumularea experienței și consolidarea deprinderilor de gestionare și organizare a activităților prin implicarea nemijlocită în procesul de administrare, studierea specificului activității organelor administrației publice. Stagiul se

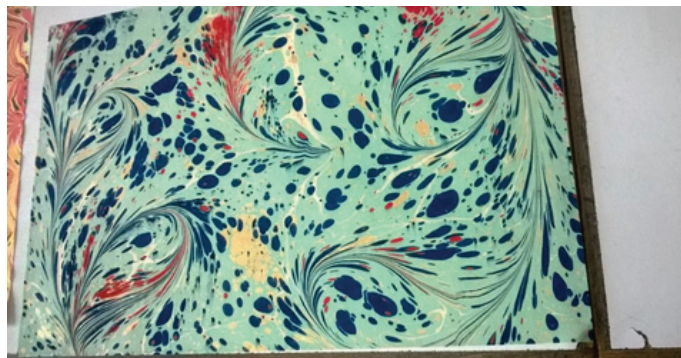
Mobilitatea academică – metodologie avansată de perfecționare pentru studenți și cadre didactice

După cum a spus Oscar Wild - Scopul vieții este dezvoltarea sinelui. Deci, pentru a atinge un apogeu înalt, este necesar de a ne urma scopul și, anume, de a studia, a afla lucruri noi, a ne dezvolta, a ne familiariza cu alte culturi și țări. Mobilitatea este o valoare fundamentală în învățământul superior. Studenții și cadrele didactice trebuie să poată circula și activa liber, trebuie să se dezvolte și să acționeze corect la toate provocările vieții. În acest context, mobilitatea academică constituie un aspect primordial în perfecționarea procesului de studii la Academia de Administrare Publică. Despre aplicarea acestei metodologii avansate de învățământ superior ne relatează Ina MACOVEI, specialist principal în Direcția relații internaționale și dezvoltare.

Mobilitatea studenților și a cadrelor didactice promovează capacitatea de a face față unui nou mediu de învățare și cultural și de a înțelege alte culturi. Aceasta reprezintă o necesitate în perspectiva globalizării, dar promovează, de asemenea, coerența la nivel european și îmbogățirea orizontului științific. Prin urmare, mă voi axa pe mobilitatea academică atât a cadrelor didactice cât și a studenților din cadrul Academiei de Administrare Publică, care au adus instituției plusvaloare, ceea ce ține de experiență, cunoștințe, noi viziuni, realizări și succese.

Un program de mobilitate, foarte cunoscut în Republica Moldova, este programul Erasmus + atât pentru cadre didactice cât și pentru studenții-masteranzi. În aceeași ordine de idei, Academia de Administrare Publică extinde activ acest program, pentru ambele categorii. Un exemplu de implicare benefică în mobilitatea academică a demonstrat rectorul al Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, și șefa Catedrei administrare publică, Angela ZELENSCHI, doctor, conferențiar universitar. Ambii au ținut lecții la Universitatea de Studii Politice și Administrative (SNSPA) din București, România. De asemenea, 2 foști studenți-masteranzi ai Academiei s-au aflat în mobilitate la SNSPA (Marcela MIRON, de la Catedra economie și management, și Petru BAMBULEAC, de la Catedra

științe juridice). În schimb, de la instituția susmenționată, s-au aflat în mobilitate la Academie Iordan Gh. BĂRBULESCU, Președinte al Senatului universității, Mihail CARADAICĂ, lector universitar, și Luminița BOGDAN, doctorandă de la Departamentul de Relații internaționale.

Mă voi referi aici și la programul de mobilitate Programul Fulbright de dezvoltare a cadrelor didactice (FFDP) din Statele Unite ale Americii. Acesta oferă instructorilor universitari din Republica Moldova traininguri în domeniul elaborării curriculumului și metodologiilor de predare. De acest grant, din partea Academiei au beneficiat, anterior, profesorii Tatiana ȘAPTEFRAȚI, de la Catedra administrare publică, și Rodica RUSU și Orest TĂRĂȚĂ, foști șefi ai Catedrei relații internaționale. Pe parcursul programului în Statele Unite, profesorii au participat și asistat la ore, au frecventat, de asemenea, diverse evenimente profesionale. Până și în prezent, participanții colaborează cu mentorii academici de la universitățile-gazdă din SUA pentru a elabora noi cursuri în domeniul lor de studii, adunând materialele

didactice noi și împărțind practica de predare din Republica Moldova cu cadrele didactice și studenții din SUA.

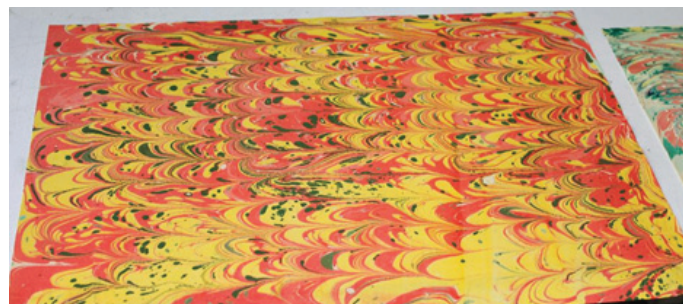
Un efort mare a fost întreprins pentru a obține mobilități în cadrul programului Mevlana de la Universitatea din Karabuk, Turcia, cu care avem Acord de Co-

Și până în ziua de azi, păstrez în memorie desenatul după o tehnică specială, numită Ebru – ceea ce semnifică pictură pe apă (le vedeți alăturate). Deci, facem tot posibilul, ca să mai obținem mobilități în Turcia pentru a ne familiariza cu viața academică și cultura lor.

La moment, pe baza Acordului de colaborare, încheiat în 2004, pe o perioadă nedeterminată cu Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia, se află în mobilitate academică, Ion DÎNGĂ, masterand la programul Relații internaționale din cadrul Academiei de Administrare Publică.

O creștere continuă a mobilității presupune un efort puternic din partea participantului doritor de mobilitate, dar, nu în ultimul rând, și din partea echipei Direcției relației internaționale și dezvoltare, în scopul consolidării parteneriatelor și încheierii acordurilor internaționale, fapt ce va asigura recunoașterea perioadelor de studii și a creditelor obținute în străinătate. Dar, cu eforturi comune, noi vom lărgi aceste orizonturi, ceea ce va determina succese semnificative de viitor.

Finalizarea cursului de dezvoltare managerială „Management și leadership”

Pe data de 23 octombrie s-a finalizat cel de-al patrulea curs de dezvoltare managerială „Management și leadership”, desfășurat în anul curent. Cursul a fost organizat la solicitarea Inspectoratului General al Poliției pentru 30 de funcționari de conducere din cadrul acestei autorități.

Structura cursului a fost condiționată de complexitatea sarcinilor ce stau în fața unui manager modern, incluzând 6 module de formare, prestate pe parcursul a 130 de ore academice în format mixt, care s-au centrat pe:

- aplicarea eficientă a instrumentelor de management pentru planificarea, realizarea, monitorizarea și evaluarea activităților;
- dezvoltarea competențelor generale și specifice în domeniul leadership-ului personal, organizațional și de echipă;
- consolidarea abilităților de comunicare și relaționare cu staff-ul entității;
- identificarea strategiilor eficiente de negociere și gestionare a conflictelor în activitatea managerială;
- crearea și menținerea a unui mediu favorabil de

etică și integritate în cadrul entității;

- implementarea tehnologiilor informaționale și e-instrumentelor în activitatea managerială etc.

Sesiunile de instruire au fost realizate de formatorii Academiei cu vastă experiență în domeniu, care, chiar și în condițiile limitării procesului educațional în spațiul virtual, au asigurat interactivitatea și mediul de învățare colaborativ, utilizând opțiunile și instrumentele oferite de diferite platforme de comunicare.

La finele cursului a avut loc evenimentul de totalizare - masa rotundă cu genericul „Management și leadership performant – atribut de bază pentru eficientizarea activității entității publice și creșterea calității serviciilor prestate” moderată de conducătorii instituțiilor-organizatoare.

Prorectorul Academiei, Sergiu PALIHOVICI, doctor, conferențiar universitar, a menționat că profesionalizarea personalului din serviciul public este unul dintre obiectivele de bază ale guvernării contemporane, iar formarea conducători-

lor eficienți, responsabili, integri care posedă abilități dezvoltate de management și leadership este o sarcină și componentă importantă a activității Academiei.

Șeful-adjunct al Inspectoratului General al Poliției, Arcadie AFTENIUC, a menționat că consolidarea capacităților personalului este una din preocupările inspectoratului ce contribuie la realizarea misiunii organizaționale – apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor prin activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice.

La rândul lor, participanții acestui eveniment de dezvoltare profesională, în chestionarele de evaluare a satisfacției be-

neficiarilor, au apreciat expertiza și profesionalismul formatorilor care au prestat sesiunile de instruire, structura modulară și conținutul multidimensional al cursului, formarea colaborativă care a asigurat un dialog constructiv formator-participant, participant-participant, schimb de experiență și accesibilitatea materialelor de curs pe Platforma Academiei LearnIN.

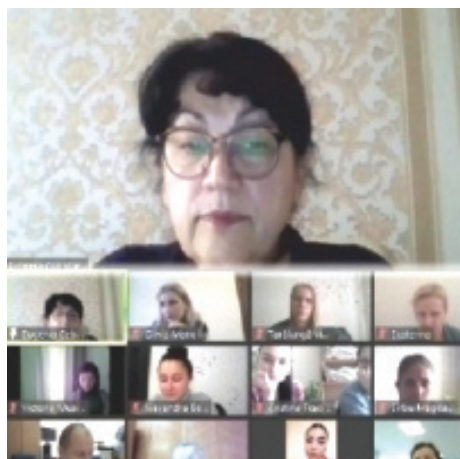
La finalizarea cursului, cei 30 de participanți au susținut proba de evaluare finală și au primit calificative de absolvire, care au confirmat competențele dezvoltate de către aceștia.

Irina CIUTAC,
director adjunct,
Departament
dezvoltare profesională

Integrarea profesională în funcția publică

27 de funcționari publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale au participat, în perioada 19 – 23 octombrie 2020, la cursul de dezvoltare profesională „Integrarea profesională în funcția publică”. Acest curs a fost organizat la comanda de stat, stabilită prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.18 din 15 ianuarie 2020 și s-a desfășurat în format mixt: pe Platforma learnIN, online și în sala de instruire, în incinta Academiei de Administrare Publică.

Scopul acestui curs a fost

consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor/comportamentelor nece-

sare pentru exercitarea eficientă a funcției publice. Participanții s-au familiarizat cu prevederile cadrului normativ ce reglementează activitatea funcționarului public, teoria și practica organizării și funcționării administrației publice, au elaborat proiecte de note informative, rapoarte, proiecte de decizii, scrisori, au învățat să soluționeze petiții, să comunice eficient etc.

Eficiența orelor și utilitatea lor s-a datorat formatorilor implicați în procesul de predare – cadre didactice ale Academiei, dar și specialiștilor de înaltă calificare de la alte autorități publice.

Cunoștințele participanților au fost evaluate prin intermediul activităților practice, dar și a testelor de evaluare, iar obținerea cunoștințelor și abilităților noi au fost confirmate printr-un certificat de absolvire.

Elena TATAROV,
specialist principal,
Departament
dezvoltare profesională

Programul-pilot de creare a Platformelor Industriale Multifuncționale pentru o dezvoltare industrială durabilă

În temeiul art. 9 alin. (1) lit. a) și art. 11 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 651), cu modificările ulterioare, Guvernul a aprobat, în ședința din 13 octombrie 2020, Programul-pilot de creare a Platformelor Industriale Multifuncționale (PIM), elaborat de Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică (BNS), în anul 2019 în industria prelucrătoare au activat 4,7 mii de întreprinderi mici și mijlocii (IMM) sau 8,4% din totalul IMM, care au asigurat un volum al producției fabricate de peste 15,0 mld lei, sau 10,1% din total IMM. În ansamblu, industria a contribuit cu peste 14% în formarea PIB-ului, fiind cea mai mică în regiune.

Consecutiv, din datele prezentate de BNS constatăm că, actualmente, se menține o discrepantă în dezvoltarea industrială în profil regional a Republicii Moldova.

Astfel, sectorul industrial are o concentrație geografică destul de mare pe seama RD mun. Chișinău, urmată de RD Nord și RD Centru. La o mare diferență pe acest indicator se află RD Sud și RD Găgăuzia.

În mare parte, printre raioanele care dețin o pondere de peste 2% în valoarea producției fabricate pentru 2019 se evidențiază Ungheni (4,2%), Orhei (3,7%), UTA Găgăuzia (3,3%), Anenii Noi (2,9%), Strășeni (2,2%); Edineț (2,0%) fiind de fapt principalele poluri de creștere a sectorului.

Astfel, conchidem că dezvoltarea industrială din ultima perioadă este, în primul rând, dependentă de majorarea volumului de investiții direcționate platformelor industriale, cum ar fi Zonele Economice Libere și Parcu-

rile Industriale, care oferă condiții destul de atractive pentru investitori. Însă, repartizarea platformelor industriale existente nu este uniformă, astfel se propune crearea a încă 18 locații specializate pentru atragerea investițiilor preponderent în regiunile/raioanele în care acestea nu există.

Pentru creșterea competitivității, productivității, ocupării forței de muncă a sectorului industrial în aceste regiuni ale țării, a apărut necesitatea elaborării și implementării unui Program-pilot pentru crearea Platformelor Industriale Multifuncționale. Prezentul proiect, a fost elaborat în temeiul art. 9, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și cu respectarea prevederilor art. 11 al aceleiași legi.

Prin urmare, menționăm, că Programul nu se încadrează în noțiunea de program ca document de politici, dar ca program de stat conform art. 11 din Legea nr. 179/2016.

Prezentul proiect de act normativ nu contravine legislației Uniunii Europene. Proiectul prevede aprobarea Programului-pilot de creare a Platformelor Industriale Multifuncționale, precum și desemnarea Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii în calitate de Unitate de implementare.

Programul-pilot stabilește aplicanții, obiectivele, criteriile de eligibilitate, etape-

le și activitățile programului, precum și monitorizarea și evaluarea acestuia.

Prezentul Program oferă o abordare integrată de creare și dezvoltare a PIM-urilor și este structurat în următoarele etape:

Etapa I: Identificarea și selectarea terenurilor destinate creării PIM.

La această etapă va fi creată echipa de implementare și elaborate materialele necesare pentru desfășurarea programului. Unitatea de implementare va oferi suport informațional și asistență Autorităților Publice Locale în vederea identificării terenului și depunerii cererilor privind crearea PIM. ODIMM, în calitate de unitatea de implementare va încheia un Acord Memorandum cu APL-urile care au decis crearea unei Platforme, au identificat terenul

pre-proiectarea, proiectare și executare a lucrărilor de conectare a infrastructurii/ rețelelor tehnice și de producție.

În scopul asigurării calității și corectitudinii procesului de creare și dezvoltare a Platformelor, ODIMM va efectua, în mod continuu, monitorizarea necesară, cu înaintarea unor propuneri de ajustare, corectare și rectificare a acțiunilor și activităților propuse.

Etapa III: Administrarea și dezvoltarea capacităților instituționale ale PIM.

Având la bază analiza necesităților de dezvoltare a entităților de administrare a PIM, dar și domeniile economice în care s-au format premisele pentru dezvoltarea strategică a regiunilor, vor fi implementate acțiuni ce țin de dezvoltarea capacităților entităților de administrare a Platformelor, promovarea activităților economice, de atragerea a investițiilor și promovare a PIM și a regiunilor în calitate de poli de dezvoltare.

Programul va fi finanțat anual de la bugetul de stat, în limita mijloacelor alocate în acest scop. Astfel, conform Legii bugetului de stat pentru anul 2020 nr. 172/2019, pentru crearea infrastructurii PIM sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 50,0 mil lei la programul 5004 Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii. Totodată, au fost estimate resurse financiare necesare pentru crearea a 18 Platforme Industriale Multifuncționale, pe parcursul a 3 ani, în sumă estimativă de 200,0 milioane de lei, din care 89% vor fi utilizați pentru dezvoltarea conceptului și crearea infrastructurii PIM.

Lilia PALII,
Secretar general
al Ministerului
Economiei și
Infrastructurii

Masteratul la Academie – o oportunitate de afirmare în cariera profesională

Printre noii studenți-masteranzi ai Academiei de Administrare Publică se numără și **Viorica MUSTEA, consultant principal în Direcția acte guvernamentale a Centrului de Armonizare a Legislației a Cămarilor de Stat.**

Absolventă a Academiei Internaționale de Drept Economic, facultatea de drept și economie, ca o persoană dinamică, responsabilă, cu aptitudini foarte bune de comunicare, dobândite în experiența sa, fiind permanent interesată de perfecționarea profesională, de 15 ani activează în domeniul administrării publice centrale și am dorit să aflăm care sunt obligațiunile de serviciu.

- În exercitarea funcției publice pe care o dețin, una dintre atribuțiile de bază constă în verificarea conformității juridice a actelor normative elaborate de către Guvern, precum și a avizelor Guvernului asupra inițiativelor și amendamentelor legislative ale deputaților. Pe parcursul activității am fost responsabilă de asigurarea promovării proiectelor de legi și hotărâri ce reglementează domeniile apărării, economic, financiar, financiar-bancar și nebanca-

De asemenea, am dobândit o vastă experiență fiind responsabilă de procedura de asigurare a conlucrării Guvernului cu Parlamentul. În acest sens, organizez procesul de examinare de

către Guvern a întrebărilor/interpelărilor deputaților, demersurilor comisiilor permanente ale Parlamentului, prin identificarea autorității responsabile conform domeniului și întocmirea indicațiilor de rigoare. În executarea acestor sarcini am dezvoltat capacități de sistematizare și monitorizare a informației pentru a prezenta, la solicitarea conducerii, informația actualizată.

La fel, o sarcină importantă este și participarea la elaborarea/definitivarea proiectelor de acte ale Guvernului, deciziilor Prim-ministrului, actelor cu caracter normativ ale Cămarilor de Stat.

- Având o asemenea experiență profesională în domeniul administrației publice, ați hotărât să continuați studiile în domeniu la Academia de Administrare Publică?

- Într-adevăr, am o bogată experiență în serviciul public, dar consider că Programul de masterat *Administrarea publică* de la Academie va contribui major la fortificarea acestei experiențe prin asimilarea de noi cunoștințe noi care urmează a fi aplicate în elaborarea documentelor de politici.

vității acestuia, precum și raporturile juridice care decurg din activitatea ministerelor, a Cămarilor de Stat și a altor autorități administrative centrale. În speranța că cunoștințele acumulate în cadrul studiilor de master la Academia de Administrare Publică le vom aplica la elaborarea unui cadru normativ adecvat benefic necesităților societății.

Guvernul Republicii Moldova
CANCELARIA DE STAT

Consider că studiile de masterat la Academia de Administrare Publică vor contribui în mod complementar la bagajul temeinic de cunoștințe și experiența pe care le dețin, fiind, totodată, o provocare pe care doresc să o stăpânesc prin autodeterminarea și ambiția care mă caracterizează.

- Și care a fost motivația de a face masteratul anume la Academia de Administrare Publică?

- Pentru mine Academia de Administrare Publică nu este ceva nou, deoarece am participat aici la mai multe cursuri de dezvoltare

intermediul învățământului la distanță devine o realitate în Republica Moldova. În opinia mea, învățământul la distanță este atractiv, în special, pentru populația aptă de muncă, fiind conceput și adaptat în funcție de cerințele profesionale, sociale și educaționale, reflectate de piața muncii. Transformarea conținutului educațional într-o formă electronică îl

face disponibil oricui, oriunde și oricând, nu impune constrângeri de timp, spațiu și ritm de studiu și creează oportunități de formare profesională pe parcursul întregii vieți. Dar totodată există și dezavantaje.

Comunicarea vie, în auditoriu, tet-a-tet nu se poate compara cu o comunicare la distanță, dar depinde de profesor cum reușește să transmită mesajul.

Suntem la început de cale în dezvoltarea tehnologiilor informaționale actuale, mai ales, în domeniul învățământului, dar totuși ne dorim studii în auditorii.

Continuarea studiilor în domeniul menționat reprezintă pentru mine o prioritate, întrucât intenționez să-mi aprofundez cunoștințele în organizarea și funcționarea sistemului instituțional al administrației publice centrale de specialitate, pentru a sesiza specificul regimului acti-

re profesională. Pot să vă zic că în această instituție de învățământ activează un corp profesoral de o înaltă calificare, cu vaste cunoștințe în domeniului administrării publice, receptiv la conlucrare.

- Cum apreciați studiile la distanță?

- Obținerea studiilor prin

- Ce planuri aveți după absolvirea Academiei?

- După absolvirea cu brio a Academiei, voi aplica la studii de doctorat. După cum spunea Nicolae Iorga „Învățătura trebuie să fie uneori un drum, întotdeauna un orizont”.

A dialogat Ion AXENTI

Miniștrii educației din întreaga lume au discutat despre accesul la educație în perioada pandemiei

Ministrul Educației, Culturii și Cercetării, Igor Șarov a participat pe 22 octombrie, la Reuniunea Globală privind Educația, desfășurată sub egida Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) și cu suportul guvernelor din Ghana, Norvegia și Regatul Unit al Marii Britanii.

Alături de miniștrii

educației din peste 60 de țări, la eveniment au participat și șefi de state și guverne. Conferința a fost deschisă de către directorul general pentru Educație al UNESCO Audrey Azoulay.

Pe agenda discuțiilor au fost incluse subiecte ce țin de finanțarea educației la nivel național și internațional în contextul situației provocate de pandemia COVID-19; redeschiderea în siguranță a școlilor; asigurarea incluziunii, echității și egalității de gen; reinventarea predării și învățării și asigurarea accesului la conexiune internet și tehnologii pentru învățare.

Textul Declarației prevede o serie de angajamente, asumate de statele participante, printre care: redeschiderea școlilor în condiții de siguranță fo-

losind cele mai bune practici internaționale; fortificarea colaborării între sectoarele educației, sănătății și protecției sociale; sprijinirea tuturor profesorilor în calitate de actori de pe prima linie; conectarea școlilor la internet în scopul de a permite o învățare echitabilă și incluzivă bazată pe tehnologii informaționale inovative.

O altă prioritate trasată este asigurarea ponderii educației în asistența oficială pentru dezvoltare cu creștere până la 15%, iar finanțarea internațională a educației să fie aliniată la acțiunile naționale de răspuns și recuperare COVID-19, vizând țările și categoriile dezavantajate.

Ministrul Educației, Culturii și Cercetării, Șarov a avut o intervenție în cadrul

Reuniunii unde a prezentat principalele provocări cu care se confruntă sistemul educațional din țară în perioada de pandemie, dar și cele mai importante realizări în suportul asigurării unei educații de calitate și incluzive.

„Țin să vă asigur că în calitate mea de ministru, susțin întru totul Declarația Reuniunii Globale pentru Educație și voi promova cu toată insistența la nivel național majorarea investițiilor, voi susține angajamentul nostru față de ODD 4 și a Agendei 2030 de a transforma educația pentru a stimula dezvoltarea durabilă, fără a lăsa pe nimeni în urmă și în ultima instanță pentru a ne salva viitorul”, a subliniat oficialul.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a lansat pe 26 octombrie, Proiectul „Ora MECC” - platformă inedită de discuții în domeniul educației, culturii și cercetării, ti-neretului și sportului. Acțiunea are ca scop stabilirea unei platforme de dialog pe domeniile educației, cercetării, culturii, tineretului și sportului între experți, practicieni și funcționarii ministerului, cu organizarea periodică a unor evenimente de prezentare a acțiunilor MECC, de efectuare a schimburilor de bune practici, de coordonare a măsurilor în contextul crizei COVID-19, precum și de transmitere a mesajelor-cheie.

„Ora MECC” se va organiza săptămânal în conformitate cu calendarul pe domenii: Marți – „Ora Educației” (18:00); Miercuri – „Ora Culturii” (14:00); Joi – „Ora Tineretului” (18:00); Vineri – „Ora Sportului” (18:00) și Sâmbătă – „Ora Cercetării” (10:00).

În cadrul proiectului,

vor fi difuzate interviuri cu persoane din domeniu, webinare, workshop-uri și alte forme de comunicare. Activitățile se vor desfășura într-un cadru real: studio, sală de conferințe, sală de studii și va fi difuzat online/live, pe pagina de Facebook a MECC.

Prezent la prima ediție a „Orei Educației” ministrul Igor Șarov a menționat că actualitatea dură a lumii, aflată în permanentă schimbare, impune acțiuni abile direcționate spre adaptarea socială și dezvoltarea profesională în condiții noi. „Ne propunem prin acest proiect să fim, în primul rând, cât mai aproape de cetățeni, iar Ora MECC să fie o primă sursă de informare. Astăzi, reziliența noastră se construiește pe informații corecte. Un om informat e un om puternic”.

Oficialul a subliniat că practicienii, cei care sunt zilnic în contact cu problemele și succesele domeniilor,

A fost lansată „Ora MECC”

au acumulat experiențe și bune practici încă prea puțin diseminate și aplicate. „În cadrul Proiectului, vocea lor va fi auzită. Colaborarea cu practicienii și exprimarea viziunilor față de sistem, domeniu este prioritară în acest demers”, a conchis ministrul Igor Șarov.

Principalele teme de discuție care urmează a fi abordate în cadrul proiectului sunt: pedagogia online – o nouă dimensiune în contextul crizei provocate de pandemie; criza de recrutare a cadrelor didactice și valoarea tinerilor în educație; școala prietenoasă și învățământul la distanță; cercetarea fără frontiere (proiecte și impact); Open Science și S3; salvagardarea,

protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial; dezvoltarea mecanismelor de susținere a culturii în educație; oportunități de angajare pentru tineri - internship și stagii de practică; siguranța online a tinerilor pe timp de pandemie; infrastructura sportivă în Republica Moldova și facilitățile pentru spectatori; promovarea școlilor sportive specializate etc.

Menționăm că evenimentul de lansare a Proiectului „Ora MECC” s-a desfășurat în incinta Centrului Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”.

Sursa: Serviciul de presă MECC

Programe europene pentru dezvoltare regională

Lansat în anul curent pentru o perioadă de cinci ani, Programul „EU4Moldova: regiuni-cheie” are ca obiectiv de bază susținerea dezvoltării social-economice inteligentă, incluzivă și durabilă a regiunilor din Republica Moldova pentru a asigura cetățenilor o calitate mai bună a vieții. Programul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

Detalii ne oferă **Ina PRISĂCARU-ZGLĂVUȚĂ, specialist în comunicare al Programului „EU4Moldova: regiuni-cheie”.**

Programul a demarat cu asistența financiară din partea Uniunii Europene (UE) pentru regiunile-cheie Ungheni și Cahul. Urmare, a fost anunțat un concurs al Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) în parteneriat cu autoritățile publice locale, care au înaintat proiecte și alte activități de dezvoltare a localităților din regiunile respective.

Astfel, patru Grupuri de Acțiune Locală din regiunile Cahul și Ungheni, câștigătoare ale concursului, vor beneficia de granturi în valoare totală de 200.000 de euro. Fiecare GAL va primi asistență financiară nerambursabilă în mărime de 50.000 de euro, venind și cu o contribuție proprie de, cel puțin, 20% din valoarea grantului. Ajutorul financiar urmează a fi investit în proiecte de dezvoltare comunitară și de creare de noi locuri de muncă în satele din regiunile Cahul și Ungheni.

„Sunt mândru să văd un nou rezultat al Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”. UE va investi în acești cinci ani de implementare a Programului aproape 23 milioane EURO în așa-numitele „regiuni-cheie” Ungheni și Cahul. Acesta este un program inovativ ce își propune să stimuleze dezvoltarea economică incluzivă, verde, inteligentă și durabilă. Sunt bucuros să accentuez importanța abordării LEADER în Republica Moldova, dezvoltată de UE ca și inițiativă de suport în lansarea la nivel local a proiectelor de dezvoltare, revitalizare a sectorului rural și de creare a noi locuri de muncă.

Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” este creat pentru cetățeni și Grupurile de Acțiune Locală cu scopul de a susține inițiativele valoroase de sporire a calității vieții oamenilor. Permiteți-mi să felicit câștigătorii și să mulțumesc autorităților publice locale și naționale pentru faptul că suntem o echipă în această inițiativă captivantă. Împreună suntem mai puternici!”, a declarat **Peter Michalko, ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova**, în cadrul acțiunii de înmănare a certificatelor de grant.

Acesta este primul apel de granturi pentru GAL-urile din regiunile Cahul și Ungheni, organizat de Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie”. Următorul apel destinat Grupurilor de Acțiune Locală din regiunile-cheie va fi lansat în 2021.

Câștigătorii concursului de granturi, ediția 2020, sunt Grupurile de Acțiune Locală „Lunca Prutului de Jos”, „Movila Măgura”, „Cișmeaua Sudului” și „Valea Halmagei”. Ele au în componența lor 49 de localități rurale cu un număr total de populație de peste 85.000 de oameni. Create relativ recent, GAL-urile au reușit să atragă investiții și să implementeze programe cu

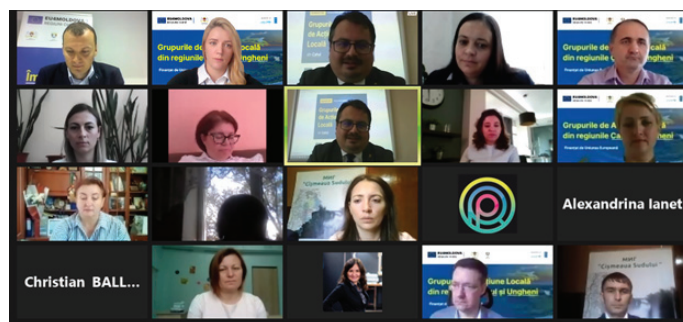
impact vizibil la nivel de comunitate datorită abordării europene LEADER, care e inovatoare și participativă, contribuind la reducerea dezechilibrelor economice și sociale și a disparităților dintre urban-rural.

„Grupul de Acțiune Locală „Lunca Prutului de Jos” are doi ani de activitate. În această perioadă, am reușit să investim peste 60.000 de euro în comunitățile noastre, în mare parte, datorită finanțării Uniunii Europene. Acum ne propunem să susținem, cel puțin, 10 inițiativă loca-

Prutului de Jos”, a afirmat **primarul de Văleni, Cahul, Silvia Știrbeț, directoarea Grupului de Acțiune Locală „Lunca Prutului de Jos”.**

Fiecare Grup de Acțiune Locală, beneficiar de grant, va lansa, în parteneriat cu autoritățile publice locale, apeluri locale de finanțare de proiecte care vor cuprinde comunitățile-membre ale grupului.

„Ne bucurăm să sprijinim dezvoltarea rurală în Moldova prin abordarea LEADER - implementată anterior cu succes în alte programe de parteneriat UE-PNUD. Sunt încrezătoare că, lucrând împreună cu partenerii din Grupurile de Acțiune Locală din Cahul și Ungheni, vom diminua impactul pandemiei COVID-19 și vom ajuta comunitățile să se recupereze mai durabil, să își revitalizeze valorile și tradițiile locale cu ajutorul noilor tehnologii și expertiză. Acest lucru va stimula, firește, dezvoltarea economică și crearea de noi locuri de muncă în comunitățile rurale din Ungheni și Cahul”, susține **Dima Al-Khatib, reprezentantă rezidentă PNUD în Republica Moldova.**

le, dintre care jumătate din sectorul privat. Proiectele propuse vor viza revitalizarea obiectivelor turistice, modernizarea și diversificarea ocupațiilor agricole și agroalimentare, ameliorarea calității serviciilor din domeniul cultural, social și educațional, priorități conținute în Strategia de Dezvoltare a GAL „Lunca

În prezent, în Republica Moldova sunt înregistrate 32 de Grupuri de Acțiune Locală care acoperă 35 % din zonele rurale. GAL-urile reprezintă un parteneriat tripartit dintre reprezentanți ai sectorului public, antreprenorial și civic, creat pentru a gestiona împreună procesele de dezvoltare locală a comunităților-membre.

De la bun început aş vrea să menționez că, odată cu aderarea la Inițiativa Uniunii Europene „Primarii pentru Creștere Economică (PCE)”, pentru actorii locali, în mod special autoritățile locale și mediul de afaceri, au apărut oportunități viabile pentru a se manifesta activ în realizarea diverselor proiecte și acțiuni de dezvoltare economică și promovare a potențialului local.

Una din prioritățile de dezvoltare a orașului Cimișlia o constituie creșterea atractivității turistice a comunității și teritoriului prin dezvoltarea de produse și servicii turistice.

În luna septembrie 2020, noi, reprezentanții primăriei și comunității, am avut o sesiune de consultări cu experții Inițiativei PCE pentru analiza potențialului turistic al zonei. Orașul Cimișlia se află la etapa de inițiere privind dezvoltarea turistică ceea ce determină necesitatea identificării resursele acestuia, punctele unice de vânzare și formele de turism specifice regiunii (direcțiile de dezvoltare).

Orașul Cimișlia se află

Orașul Cimișlia – destinație economică și turistică în Regiunea de Dezvoltare Sud

Orașul Cimișlia, este centrul administrativ al raionului cu același nume și a Regiunii de Dezvoltare Sud. Orașul se caracterizează printr-un potențial economic dezvoltat. Existența pe teritoriul orașului a multor hale de producere industriale, a terenurilor în zona formațiunilor industriale, a Parcului Industrial și Zonă Economică Liberă creează premise pentru dezvoltarea economică a orașului, inclusiv atragerea potențialilor investitori.

Detalii ne oferă Vasile SIDOR, specialist în scrierea proiectelor și atragerea investițiilor, primăria or. Cimișlia.

amplasat la intersecția unor drumuri de importanță republicană, este caracterizată printr-un relief divers fiind situat pe malurile râului Cogâlnic, în stepa Bugeacului. Creșterea și dezvoltarea orașului a fost stimulată și de obținerea statutului de târg în anul 1841, devenind o locație importantă pentru activități comerciale.

Printre cele mai importante resurse culturale se evidențiază Casa de Cultură și Centrul de Tineret care reprezintă elementele moderne ale orașului atât prin spațiul posedat cât și prin evenimentele organizate. Tot în această categorie sunt incluse evenimente și activități, precum Festivaluri-

le de cultură urbană, al Florilor, al Strugurelui, larmarocul Miorița „Lae Bucălae”. curse de cai Totodată, la Cimișlia se practică oină – joc tradițional românesc. Aici, anual sunt organizate competiții, iar în urma schimbului cultural american, în anii 2019-2020 sunt organizate activități sportive care promovează oină și baseball-ul – sporturi cu origini comune. Latura culturală mai este accentuată de personalitatea marcantă a lui Nicolae Dabija (poet, scriitor, absolvent al treptei medii de învățământ din Cimișlia). Resursele de infrastructură ce acoperă necesitățile vizitatorilor sunt cele din HORECA și instituții publice: tabăra pentru copii, zonă de agrement

„Colinele Aurii”, piața, cafenele, restaurante.

Pentru creșterea atractivității economice și turistice a orașului autoritățile publice locale intenționează să deschidă un iarmaroc cu produse autohtone în fiecare zi de joi a săptămânii în orașul Cimișlia.

Pentru o mai bună promovare a orașului și regiunii este necesar ca antreprenorii să-și deschidă spații expoziționale pentru vizitatori, mediul online să conțină cât mai multe informații utile despre oraș și regiune, evenimentele locale (festivaluri) să fie conectate cu alte destinații pentru schimb de experiență.

Proiect de mobilizare a cetățenilor activi din Cantemir

O comunitate informată, activă și implicată pentru buna guvernare în Cantemir constituie obiectivul principal al noului Proiect „Consolidarea capacităților locale pentru implementarea Strategiei pentru energia durabilă în or. Cantemir”, finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), în cadrul Programului de granturi locale al Uniunii Europene.

Pe durata unui an, AO „Alianța pentru Eficiență Energetică și Regenerabilă” și partenerul local AO „Centrul de Instruire și Dezvoltare Educațională” (CIDE), vor desfășura activități menite să impulsioneze implicarea societății civile locale în procesele decizionale din domeniul serviciilor publice locale din Cantemir. Proiectul presupune și o componentă

investițională ce va fi direcționată spre consolidarea infrastructurii de valorificare a biomasei locale pentru încălzirea instituțiilor educaționale din oraș – colector și tocător de biomasă, platformă pentru uscarea și depozitarea biomasei recoltate.

„Acest proiect este o continuare a tuturor acelor proiecte minunate pe care le-am implementat cu primăria Cantemir, cu suportul UE, în ultimii șapte ani, de când primăria a devenit semnatară a inițiativei europene Convenția Primarilor pentru Climă și Energie. Acest pas a fost promițător pentru oraș, căci acesta și-a asumat benevol responsabilitatea de a economisi energia și, respectiv, de a reduce emisiile de bioxid de

carbon, ceea ce este foarte important pentru promovarea dezvoltării locale și creșterea rezistenței la efectele negative ale schimbărilor climatice”, a menționat Irina Plis, președinta AÉER.

Potrivit lui Victor Parlicov, expert al proiectului, în cadrul proiectului susmenționat, AO „Alianța pentru Eficiență Energetică și Regenerabilă” va transfera organizațiilor din societatea civilă din Cantemir și din Regiunea de Dezvoltare Sud competențele și experiența sa în domeniile de bună guvernare, transparență bugetară, planificare parti-

cipativă a serviciilor publice, monitorizarea achizițiilor în cadrul implementării proiectelor de infrastructură, vor fi sensibilizați cetățenii privind prestarea serviciilor publice și problemele de mediu aferente.

Mai mulți participanți și-au exprimat speranța că membrii Grupului de inițiativă creat în cadrul proiectului, societatea civilă vor sprijini administrația locală în luarea unor decizii responsabile privind energia verde, vor aplica la planificarea și monitorizarea acțiunilor ce vizează reducerea emisiilor de bioxid de carbon și adaptarea la schimbările climatice.

Victoria ISAC,
președintele Centrului
de Instruire și Dezvoltare
Educațională, Cantemir

Simpozionul științific național „Biblioteca Națională – liant dintre patrimoniul cultural și educație”

Zilele Europene ale Patrimoniului este o inițiativă a Consiliului Europei, lansată în 1985, prima ediție desfășurându-se în Franța. Din 1999 și Uniunea Europeană s-a implicat în celebrarea acestora, iar sloganul permanent a devenit - Europa, un patrimoniu comun.

Anual, în luna septembrie, în cele 50 de țări semnatare ale Convenției Culturale Europene (1954), sunt marcate Zilele Europene ale Patrimoniului. Peste 70.000 de evenimente cu participarea a 20 de milioane de vizitatori sunt organizate în fiecare an pentru a contribui la sensibilizarea opiniei publice referitor la patrimoniul paneuropean și pentru a încuraja populația să se implice activ în protejarea și consolidarea patrimoniului cultural pentru generațiile actuale și viitoare. Ediția din acest a avut ca generic „Patrimoniu cultural și Educație”.

De-a lungul secolelor, aceste două componente au fost surse de inspirație, consolare și provocare pentru milioane de oameni. Aceste fațete, patrimoniul cultural și educația au con-

tribuit la crearea și dezvoltarea identității culturale europene, prin captivarea continentului și a întregii lumi, utilizând eficient modele, metode și conținuturi noi.

Educația și patrimoniul cultural sunt două dimensiuni esențiale ale vieții spirituale a unui popor. În acest context, Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM), în baza bogatei sale tradiții în valorificarea și promovarea patrimoniului cultural a organizat, în perioada 15-16 octombrie curent, în colaborare cu Mitropolia Moldovei, Simpozionul științific național „Biblioteca Națională - liant dintre patrimoniul cultural și educație”, dedicat Zilelor Europene ale Patrimoniului Cultural. Lucrările Simpozionului s-au desfășurat în incinta blocului II al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, una dintre cele 3 clădiri ale Seminarului Teologic deschis la Chișinău, în anul 1814, de către Sfântul Ierarh Gavriil Bănulescu-Bodoni.

Programul evenimentului a scos la lumină rolul învățământului basarabean din perioada sec. XIX-lea -

înc. sec. al XX-lea, îndeosebi, cel teologic, la dezvoltarea patrimoniului cultural și cultivarea valorilor spirituale, precum și personalități de vază, care au contribuit la dezvoltarea patrimoniului cultural în sistemul educațional basarabean. Simpozionul a fost inaugurat cu un recital de muzică bisericească în interpretarea Grupului coral bărbătesc „Gnosis”.

A doua zi a Simpozionului Științific a continuat cu un popas duhovnicesc, pelerinaj la Mănăstirea Căpriană, unde a fost oficiat un omagiu Sfântului Ierarh Gavriil Bănulescu-Bodoni. Cei 40 de km de la Chișinău și până în ținutul deluros împădurit, intrând în Codrii Lăpușnei, au bucurat nespuse de mult sufletele pelerinilor, rugându-se în lăcașele sfinte ale Mănăstirii Căpriană, care le-au adus multă liniște sufletească, împlinire de sine. Colaboratorii Bibliotecii Naționale au luat cunoștință de Cripa Bisericii Voevodale

„Adormirea Maicii Domnului” a Mănăstirii Căpriană, în care pe parcursul a 195 de ani (1 aprilie 1821- 25 august 2016) a odihnit trupul neînsuflăit al Sfântului Ierarh Gavriil Bănulescu-Bodoni, exarh și Mitropolit al Chișinăului și Hotinului.

Gavriil Bănulescu-Bodoni a fost primul conducător al Bisericii Ortodoxe din Basarabia, iar pe parcursul celor 9 ani cât a fost la cârma acesteia, au fost construite 200 de biserici, primul seminar teologic, tipografia, dar și clădirea actualei Mitropolii a Moldovei. Mitropolitul Gavriil a păstorit până la trecerea la cele veșnice (martie 1821) în Arhiepiscopia Basarabiei, unde a înființat primul Seminar Teologic.

Ierarhului Gavriil Bănulescu Bodoni este trecut în rândul sfinților cu cinstire locală în Biserica Republicii Moldova.

Elena PINTILEI,
director general BNRM

Rectoratul, Asociația sindicală, colectivul Academiei de Administrare Publică exprimă sincere și profunde condoleanțe domnului Boris NEGRU, doctor, conferențiar universitar la Catedra științe juridice, în legătură cu trecerea la cele veșnice a soției

Adela.

Dumnezeu s-o odihnească în pace cu cei dreapți.

ECHIPA EDITORIALĂ:

Sergiu VLADICA - șef Secție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 320.

Bun de tipar 29.10.2020

Tipar executat la Universitatea de Stat din Moldova

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

